

СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ Й МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Палихата Е. Я., д-р пед. наук, професор

Михайлишин І. В., магістрант

Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка

ОСОБЛИВОСТІ НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ ПУНКТУАЦІЇ

Нейролінгвістичне програмування – новий прогресивний напрям у психології, в основі якого знаходиться струнка система людських можливостей у процесі досконалого вивчення усіх розділів української мови. У першу чергу, весь мовний світ сприймається зором (візуальна система сприймання), на слух (аудіальна система сприймання) і відчуттями (кінестетична система сприймання). Під час вивчення пунктуації цей порядок дещо змінюється: перше місце посідає слухання (пояснення учителя) з метою сприймання і запам'ятовування почутого теоретичного матеріалу; друге місце займає спостереження над мовними явищами, робота з підручником, робота з таблицею, до чого залучена візуальна система сприймання мовного матеріалу; третє місце належить відчуттям, що виникають під час розставлення розділових знаків відповідно до вимог правописних пунктуаційних норм.

Застосування нейролінгвістичних процесів відбувається на основі структурування синтаксичного і пунктуаційного матеріалу за допомогою методу програмування. У методиці навчання української мови програмування тлумачиться як метод розчленування навчального матеріалу на дози, мінімальні елементи, які розміщені у суворій послідовності, що забезпечує «кроки» в діяльності, яка виконується учнями під керівництвом учителя, за допомогою його інструкцій. Цей метод передбачає зворотний зв'язок після кожного виконаного кроку, тобто після кожного елемента дії, спрямованої на засвоєння певної дози мовного матеріалу. Не переконавшись у правильності виконаного «кроку», учень не повинен продовжувати роботу. Учитель стежить за роботою кожного школяра, використовуючи комп'ютерні програми чи перфокарти (за умови відсутності комп'ютера) [1, с. 156].

Основним прийомом програмування є алгоритмізація. Алгоритм – це точний припис, який легко сприймається учнями, для виконання кожного кроку у виконанні будь-якого завдання. Алгоритмізація у навчанні української пунктуації – це розроблення системи вивчення пунктуації на основі складання алгоритмів для виконання приписаних учителем дій [1, с. 16]. В іншому тлумаченні алгоритм визначається, як «чітка, логічна послідовність розумових дій і операцій, виконання яких приводить до правильних результатів» [2, с. 75]. На уроках мови використовуються алгоритми розпізнавання, що застосовуються для визначення пунктограми та алгоритми, за допомогою яких діти вчать правильно розставляти на письмі розділові знаки. Наприклад, для вивчення теми «Тире між підметом і присудком» можна запропонувати нижче поданий алгоритм:

Чи ставиться тире у простому реченні, якщо:	Відповідь	
1) підмет та іменна частина присудка виражені іменниками у Н. в.	Так	Ні
2) підмет і присудок або один із них виражений неозначеною формою дієслова	Так	Ні
3) обидва головні члени або тільки присудок виражено числівником – окремим або у сполученні з іменником	Так	Ні
4) перед іменною частиною присудка стоять слова це, ось, то	Так	Ні
5) якщо підмет або присудок виражається займенником, прикметником, дієприслівником, порядковим числівником	Так	Ні
6) присудок має порівняльне значення і його складу входять слова як, ніби, наче, мов. немов	Так	Ні
7) перед присудком стоїть заперечна частка не	Так	Ні
Висновок: тире між підметом і присудком у простому реченні ставиться у тому випадку, коли підмет і присудок виражені іменниками, один із головних членів виражений неозначеною формою дієслова, числівником або перед іменною частиною присудка стоять слова це, то, ось . Наприклад: Київ – столиця України. Лиш боротись – значить жити (І.Фр.).		

Членування синтаксичного і пов'язаного з ним пунктуаційного навчального матеріалу на дози відбувається за допомогою програми з української мови для налагодження порядку в організації сприймання і запам'ятовування учнями почутого теоретичного матеріалу. Він подається із дотриманням загальнодидактичних принципів навчання послідовності, наступності і перспективності. Суб'єктами цього процесу є укладачі програми, лінгводидакти, які пропонують систему методів, прийомів і засобів засвоєння теоретичного матеріалу та учитель-філолог, як транслятор лінгвістичних знань учням у покроковій послідовності. Із долученням учителя до процесу засвоєння учнями пунктуаційних знань відбувається спостереження над синтаксисом за допомогою візуального сприймання навчальної інформації та практичного його застосування за допомогою чуттєвого компонента дитячого організму.

Нейролінгвістичне програмування процесу навчання пунктуації – це мистецтво і наука про особисту педагогічну майстерність учителя-філолога, який вносить свою унікальну індивідуальність і стиль у процес вивчення мови. Це відображається у вербальних і практичних технологіях, виражених засобами моделювання навчального процесу, які пов'язані з вивченням психофізичних залежностей та процесів пам'яті. Застосування моделювання навчального матеріалу характерне для психологів, які дослідили аналоги формування цілісних структур за допомогою розподілення їх на природні частини (моделі), коли їх виникнення зробило можливим моделювання різних аспектів цілеспрямованої навчальної діяльності. Цей процес щораз ширше застосовується у навчальних закладах як фактор підвищення ефективності навчання і поглибленого вивчення пунктуації на основі синтаксису.

Програмоване навчання відзначається не тільки практичною навчальною, але й контрольною спрямованістю. Воно «забезпечує постійний зворотний зв'язок при вивченні матеріалу, індивідуалізує процес навчання, забезпечує чітку логічну послідовність виучуваного, розвиває навички самостійної роботи» [2, с. 73], сприяє виконанню системи тренувальних вправ.

Отже, для навчання пунктуації ми пропонуємо використовувати розгалужене програмування з урахуванням нейролінгвістичних психічних процесів, сутність якого полягає у поділі пунктуаційного матеріалу на кроки із

поданими запитаннями, відповідями на них у 2-ох варіантах (Так. Ні.) та завершальними висновками, які виступають пунктуаційними правилами.

Література

1. Львов М. Р. Словарь-справочник по методике русского языка / М. Р. Львов. – М. : Просвещение, 1988. – 240 с.
2. Методика викладання української мови в середній школі / [за ред. І. С. Олійника]. – К. : Вища шк., 1989. – 439 с.

*Kadaner O.V., PhD in Philology, Associate Professor
Yaroslav Mudryi National Law University*

ENHANCING LEARNING AND TEACHING FOREIGN LANGUAGES THROUGH DIGITAL LEARNING AND TEACHING STRATEGY

Innovation is a defining characteristic of a knowledge society and a digital economy. It is therefore key to high quality educational delivery. For many in education this has come to mean the use of new technologies such as YouTube, Twitter and Pinterest, or the redesign of the spaces in which learning takes place. In recent years reference to 'digital technology in the classroom' can be taken to mean digital processing systems that encourage active learning, knowledge construction, inquiry, and exploration on the part of the learners, and which allow for remote communication as well as data sharing to take place between teachers and learners in different physical classroom locations. This is an expanded notion of technologies that recognises their development from mere information delivery systems and also clarifies their role in classrooms in contrast to their wider use across schools and learning centres.

The digital education revolution much has been achieved, and much has changed in the way students and teachers use digital technologies. Language learning is already undergoing a digital revolution. The overarching challenge now is to maintain momentum and ensure that digital technologies are used more systematically to improve the quality of education provision and learning outcomes for all students. The high uptake of new digital technologies is creating changes in what students learn, as a result of the change in how they learn. They afford new opportunities and provide different learning experiences resulting in high quality learning outcomes.

Digital technology is the term used to describe those digital applications, services and resources which are used to find, analyse, create, communicate, and use information in a digital context. Digital learning is learning that is facilitated by the direct or indirect use of technology or digital tools. The implementation of digital learning in a classroom is crucial to developing digital literacies as well as digitally literate people. The digital resources will include video, audio and web conferencing, webinars and video on demand, portals and immersive environments, content and learning management systems and resource exchanges, email, skype, social media, bulletin boards, forums and blogs. Engagement activities include simulated immersion experiences, games and collaborative projects with international peers.

Digital learning technologies can enable students to grasp concepts more quickly, to connect theory and application more adeptly, and to engage in learning more readily, while also improving instructional techniques, leveraging instructor